

Lehtemme 25. vuosikerta on edennyt viimeiseen numeroonsa. On aihetta juhlaan! Informaatiotutkimuksen yhdistyksen syysseminaarissa 10. marraskuuta juhlittiin lehden neljännesvuosisataista taipaletta. Ilkka Mäkisen, Jarmo Saartin ja Tove Selkälän esitykset valottivat näkökulmia lehden historiaan, nykyisyyteen ja tulevaisuuteen. Samalla käsiteltiin kiinnostavalla tavalla tieteenalamme kehitystä Suomessa sekä tutkimuksen yhteyttä ammattikäytäntöön. Toivottavasti saamme lukea näistä arvokkaista ja innostavista pohdinnoista tulevissa numeroissa.

Pääkirjoituksen otsikko kuvaa omalta osaltaan Informaatiotutkimus -lehden (aik. Kirjastotiede ja Informatiikka) historiaa. Kaksikymmentäviisi vuosikertaa, 3103 painettua sivua, seitsemän päätoimittajaa ja seitsemän toimitussihteeriä.

Tieteenalamme vakiintuminen Suomessa on tapahtunut viimeisen 35 vuoden aikana, joista tieteellinen seura on ollut toiminnassa 27 vuotta ja lehti siis 25 vuotta. Lehden artikkelit eivät kuvaa ainoastaan suomalaisen informaatiotutkimuksen menestystarinaa ja kansainvälistä läpimurtoa. Tieteenalamme kotimainen historia on ”institutionalistumisen historiaa, suunnan etsintää, suuntausten syntyä ja niiden keskinäistä kamppailua. Historia on voittajia ja voitettuja, joilla tosin ei näytä menevän hassummin heillääkään”, kuten Ilkka Mäkinen totesi yhdistyksen syysseminaarin esityksessään. Mäkisen mukaan ”suomalainen informaatiotutkimus on nyt perusteellisesti instituutionalisoitunut tieteenala. Siinä voi olla sen suurin vaara. Kestävätkö instituutiokeskeiset rakenteet sukupolven vaihdoksen, joka vääjäämättä tulee? Kestäkö pioneerisukupolvi uudet linjaukset, joiden on tultava ennen pitkää. Tällä hetkellä eletään paradigmaattisen tieteen vaihetta, ja se on aina riskialtista”.

Kaksikymmentäviisi vuosikertaa sisältää 3103 painettua sivua. Millaisen kuvan nuo sivut antavat suomalaisen informaatiotutkimuksen ja toisaalta suomalaisen yhteiskunnan kehityksestä? Jarmo Saarti analysoi omassa esityksessään Marjatta Okon pääkirjoituksia vuosilta 1981–1994. Esiin nousee mielenkiintoisia hahmotuksia informaatioympäristöstämme, esillä ovat muiden muassa ammattikuva, tietotekniikan paine, kirjan kuolema

sekä tieto- ja viestintäteknikka, monitieteisyyden haasteet, julkisten palvelujen tuottaminen ja tiedonhaku kansalaistaitona. Nämä ovat keskeisiä teemoja tänäkin päivänä.

Lehteä on luotsannut seitsemän päätoimittajaa: Marjatta Okko (1981-1994), Mirja Iivonen (1995), Hannele Koivunen (1996), Oili Kokkonen (1997-1998), Riitta Kärki (1999), Jarmo Saarti (2000-2004) ja Kai Halttunen (2005-2006). Toimitussihteereinä ovat toimineet: Jussi Tuormaa (1981-1982), Arja-Riitta Haarala (1983-1984), Mirja Iivonen (1985-1986), Riitta Kärki (1987-1997), Miia-Johanna Kopra (1998), Matleena Oksman (1999) ja Mikko Pennanen (2000-2006). Lehtemme jatkuvan ilmestymisen ovat taanneet sitoutuneet päätoimittajat ja ennen kaikkea toimitussihteerit. Ilman jatkuvuutta tieteellinen aikakauslehti ei pysty vakiinnuttamaan asemaansa. Toimituksen lisäksi keskeisiä ovat toimituskunta, ulkopuoliset vertaisarvioijat ja ensisijassa tietenkin kirjoittajat. Kiitos mukanaolosta!

Lehden juhlaseminaarin paneelikeskustelussa ja päätoimittajakauteni pääkirjoituksissa olen säännöllisesti pohtinut lehden tulevaisuutta. Millaisia mahdollisuuksia ja uhkia on elektronisessa, avoimessa julkaisemisessa? Millaisia uudenlaisia sisältöjä lehteen voitaisiin sisällyttää? Näitä voisivat olla haastattelut, keskustelunavaukset, vuosittaiset katsausartikkelit, uutiset, konferenssiraportit, koulutusasiat, teemanumerot, ajantasaiset kirja-arviot jne. Kaikki nämä ovat mahdollisia, mutta vaativat tekijöitä. Samoin elektroninen ja vapaaseen saatavuuteen perustuva julkaiseminen edellyttää tekijöitä ja rahoitusta. Näitä mahdollisuuksia olemme etsimässä ja toivon että Sinä, lukijani, osallistut keskusteluun. Ota yhteyttä, jotta historia ei toistuisi samankaltaisena. Marjatta Okko nimittäin kirjoitti viimeisessä pääkirjoituksessaan (1994/4/99-100) kuinka ”päätoimittajan vaivalloisin tehtävä on ollut hankkia riittävä määrä kelpollisia käsikirjoituksia.”

Tampereella 1.12.2006

Kai Halttunen